

Statut przedsiębiorstw społecznych i przedsiębiorstw gospodarki solidarnej

Przedsiębiorstwa społeczne łączą działalność gospodarczą z pozytywnymi skutkami społecznymi, środowiskowymi lub wspólnotowymi. Borykają się one jednak również z przeszkodami regulacyjnymi, utrudnionym dostępem do finansowania i słabą rozpoznawalnością. Dotychczas nie osiągnięto porozumienia co do definicji „przedsiębiorstwa społecznego”, co sprawia, że regulacje dotyczące takich przedsiębiorstw oraz ich finansowanie są kwestiami problematycznymi w różnych systemach. Oczekuje się, że Parlament Europejski przeprowadzi w lipcu 2018 r. głosowanie w sprawie sprawozdania z własnej inicjatywy zawierającego apel do Komisji Europejskiej o usprawnienie ram regulacyjnych poprzez stworzenie „europejskiego znaku gospodarki społecznej”, którego celem będzie zapewnienie spójnych przepisów prawnych wspierających przedsiębiorstwa społeczne.

Kontekst

Zgodnie ze [sprawozdaniem](#) Komisji Europejskiej z 2013 r. przedsiębiorstwa gospodarki społecznej zapewniają zatrudnienie 14,5 mln osób, co stanowi około 6,5 % pracowników w UE i 10 % unijnych przedsiębiorstw. Działają one głównie w obszarach edukacji, opieki zdrowotnej, usług społecznych, integracji w środowisku pracy grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, kultury i ochrony środowiska. Są one również coraz popularniejszym wyborem, jeżeli chodzi o świadczenie [usług](#) publicznych w ogólnym interesie gospodarczym. Przedsiębiorstwa społeczne w UE przyjmują różne formy prawne, począwszy od już istniejących (takich jak stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie i towarzystwa świadczeń wzajemnych), aż po nowe, przeznaczone do konkretnych celów formy prawne. Przeprowadzone w 2017 r. przez PE [badanie](#) porównawcze ram prawnych dla przedsiębiorstw społecznych w państwach członkowskich UE wykazało, że mimo częściowego pokrywania się różnych modeli i definicji krajowych, nadal istnieją istotne różnice. W badaniu stwierdzono, że znak UE może zwiększyć widoczność przedsiębiorstw społecznych, dostęp do finansowania, a także mobilność takich przedsiębiorstw w obrębie UE.

Obecne unijne ramy ustawodawcze

Obowiązujące przepisy UE nie przewidują kompleksowych ram. Rozporządzeniem z 2003 r. ustanowiono statut [spółdzielni europejskiej](#), natomiast kolejne wnioski Komisji dotyczące statutu [europejskiego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych](#) (z 2006 r.) oraz statutu [fundacji europejskiej](#) (z 2012 r.) nie otrzymały odpowiedniego wsparcia. Proponowana obecnie inicjatywa dotycząca statutu przedsiębiorstw społecznych i przedsiębiorstw gospodarki solidarnej mogłaby stanowić okazję do ustanowienia szerszej podstawy prawnej na poziomie UE dla różnych rodzajów podmiotów [gospodarki społecznej](#). W [ocenie europejskiej wartości dodanej](#) EPRS (z grudnia 2017 r.) dotyczącej tego tematu zbadano istniejące wyzwania i zalecono ustanowienie systemu certyfikacji UE (znaku) jako najlepszego wariantu politycznego, aby zapewnić równowagę między pewnością prawną a elastycznością.

Inicjatywa ustawodawcza Parlamentu Europejskiego

W dniu 20 czerwca 2018 r. Komisja Prawna (JURI) Parlamentu przyjęła [sprawozdanie](#) z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych w sprawie statutu przedsiębiorstw społecznych i przedsiębiorstw gospodarki solidarnej zawierające zalecenia dla Komisji, aby przyjąć wniosek ustawodawczy mający na celu poprawę warunków regulacyjnych poprzez stworzenie „europejskiego znaku gospodarki społecznej”. Komisja JURI zwróciła uwagę na różnorodność istniejących form prawnych przedsiębiorstw społecznych, podkreślając jednocześnie użyteczność wspólnej definicji. Komisja JURI wzywa Komisję Europejską do wprowadzenia „europejskiego znaku gospodarki społecznej”, który będzie uzyskiwany fakultatywnie i będzie przyznawany na wniosek po spełnieniu szeregu kryteriów, bez względu na dokładną formę prawną w przepisach krajowych. Proponuje również kryteria przyznawania znaku (niezależność od władz, koncentracja na

EPRS Statut przedsiębiorstw społecznych i przedsiębiorstw gospodarki solidarnej

interesie ogólnym lub użyteczności publicznej, działalność społecznie użyteczna, ograniczenia w zakresie podziału zysków, demokratyczne modele zarządzania), mechanizm certyfikacji, nadzoru i monitorowania znaku (z udziałem państw członkowskich), uznania znaku oraz obowiązki w zakresie sprawozdawczości. Komisja sugeruje ustanowienie wytycznych dotyczących dobrych praktyk, wprowadzenie podlegającego przeglądowi wykazu krajowych form prawnych oraz przegląd istniejących przepisów w celu stworzenia bardziej spójnych i kompletnych ram prawnych wspierających przedsiębiorstwa społeczne.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych: [2016/2237\(INL\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: JURI; Sprawozdawca: Jiří Maštálka (GUE/NGL, Republika Czeska).

Niniejszy dokument został przygotowany z myślą o posłach do Parlamentu Europejskiego i członkach personelu parlamentarnego. Zawiera informacje, które mogą być pomocne w pracach parlamentarnych. Wyłącznie odpowiedzialność za jego treść ponoszą autorzy, a wyrażonych w nim opinii nie należy traktować jako oficjalnego stanowiska Parlamentu. Powielanie i tłumaczenie dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone, pod warunkiem że podane zostanie źródło, a Parlament Europejski zostanie wcześniej powiadomiony i otrzyma egzemplarz publikacji. © Unia Europejska, 2018.

eprs@ep.europa.eu <http://www.eprs.ep.parl.union.eu> (intranet) <http://www.europarl.europa.eu/thinktank> (internet) <http://epthinktank.eu> (blog)

